

นักบัญชี (การเงิน)

นักบัญชีภาษีอากร

นักบัญชี คนส่วนใหญ่จะนึกถึงกลุ่มคนหรือบุคคลที่มีคุณสมบัติพิเศษในลักษณะของเจ้าแห่งความละเอียด มีความยากในระดับหนึ่งหากจะลอกเลียนแบบการประสานงานหรือต้องร่วมงานด้วย น้อยนักที่ผู้ปฏิบัติงานในสายงานอื่นอยากจะทำหรืออาจด้วยเพราะคุณลักษณะที่ถูกกำหนดออกมาจากนิยามของการบัญชี และลักษณะงานที่ทำที่กำหนดให้จะต้องมีความรู้ความสามารถ ทั้งในเชิงวิเคราะห์ที่รอบด้าน จดบันทึกต้องครบถ้วน จำแนกได้อย่างละเอียด สุดท้ายนำไปสู่การสรุปผลจากข้อมูลนั้น ต้องจัดทำเป็นรายงานและแสดงรายการที่ถูกต้อง ด้วยสิ่งเหล่านี้จากจุดเริ่มต้นการเข้าสู่วิชาชีพบัญชี ผ่านกาลเวลา ผ่านการเรียนรู้ผ่านการฝึกฝนและลงมือปฏิบัติ กลายเป็นสิ่งที่หล่อหลอมให้ผู้ก้าวสู่วิชาชีพนักบัญชีมีคุณสมบัติพิเศษ บ่มเพาะบุคลิกเฉพาะของนักบัญชี ทั้งนี้ทั้งหมดทั้งมวลเพื่อผลลัพธ์ผลผลิตที่ดีจากนักบัญชีก็เพราะด้วยความคาดหวังจากบุคคลหรือผู้ใช้ประโยชน์จากรายงานผลผลิตในความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลเหล่านั้นที่เรียกว่า **รายงานทางการเงิน**

“นักบัญชีที่ผ่านมา” อาจมุ่งเน้นในความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลเพื่อจัดทำรายงานทางการเงินเป็นหลัก ด้วยพัฒนาการในการจัดการทางธุรกิจ การเงินและการลงทุน มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ผลผลิตจากรายงานทางการเงินจึงถูกให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นตามลำดับ การกำหนดมาตรฐานบัญชีจึงอาจจำเป็นต้องมีความหลากหลายและความเฉพาะในเรื่องนั้น ๆ เพื่อให้การแสดงผลข้อมูลที่อยู่ในรายงานทางการเงินต้องถูกต้องและครบถ้วน ทั้งนี้เพื่อตอบโจทยความต้องการในการตัดสินใจของผู้ใช้ข้อมูลที่ให้มีข้อผิดพลาดได้น้อยที่สุดหรือไม่มีข้อผิดพลาดใด ๆ เลย ซึ่งผลของข้อผิดพลาดอาจจะทำให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงและมั่นคงทางการเงินของธุรกิจหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องแผ่กระจายในวงกว้าง และรวมไปถึงการแสดงความเห็นในรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ถูกกำหนดขอบเขตการตรวจสอบและลักษณะการรายงานให้ครอบคลุมในเรื่องต่าง ๆ มากขึ้น ดังเห็นได้จากรูปแบบรายงานการสอบบัญชีที่เปลี่ยนแปลงไป และมาตรฐานการบัญชีต่าง ๆ เดิมที่เคยเป็นแนวทางปฏิบัติทางบัญชี ก็จะถูกปรับปรุงเปลี่ยนแปลง กลายเป็นมาตรฐานที่นำไปปฏิบัติเพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดการตอบโจทยผลทางการเงินมากขึ้นเรื่อย ๆ อีกทั้งมีการจัดกลุ่มเฉพาะมาตรฐานการรายงานในกลุ่มเครื่องมือการเงิน และมาตรฐานบัญชีไทยส่วนหนึ่งจะถูกปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับอื่น ขณะมาตรฐานบัญชีบางส่วนกำลังอยู่ในกระบวนการยกเลิก

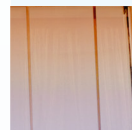
“ทิศทางและบทบาทนักบัญชีในปัจจุบันและในโลกอนาคต” แนวโน้มกำลังถูกกำหนดให้ไปในทางที่เพื่อตอบโจทยประสิทธิภาพในการตัดสินใจจากข้อมูลในรายงานทางการเงิน ทำให้เห็นถึงความสำคัญของผลงานจากนักบัญชี ถูกให้ความสำคัญมากขึ้นในโลกอนาคตที่มีการแข่งขันสูงขึ้นเรื่อย ๆ ด้วยเหตุนี้นักบัญชีจึงต้องไม่อาจอยู่นิ่ง จำเป็นต้องมีและเพิ่มทักษะในอีกหลาย ๆ ด้าน ทั้งนี้เพื่อตอบโจทยความต้องการจากผู้ใช้อข้อมูล ซึ่งนักบัญชีเป็นจุดเริ่มต้นของนำข้อมูลมาประมวลผ่านกระบวนการเป็นผลงานรายงานทางการเงิน

ด้วยพัฒนาการของโลกธุรกิจและนักบัญชีต้องก้าวทันนั้น ในอีกด้านหนึ่งที่ควบคู่มากับการบัญชี คือ “การภาษีอากรซึ่งได้ใช้ข้อมูลทางการบัญชีมาเป็นข้อมูลพื้นฐาน” เป็นข้อมูลเริ่มต้นในการจัดเก็บภาษีอากร การจัดการด้านภาษีอากรต้องมีความจำเป็นต้องก้าวทันความสลับซับซ้อนของโลกธุรกิจเช่นกัน ภาษีอากรเป็นเครื่องมือในอีกด้านหนึ่งที่ภาครัฐของแต่ละพื้นที่ แต่ละประเทศ แต่ละอาณาเขต มีข้อตกลง ข้อกำหนดกฎเกณฑ์ร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นหลัก เป็นข้อตกลงในการจัดเก็บและนำภาษีอากรมาพัฒนาพื้นที่ ส่งเสริมธุรกิจหรือสร้างความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำทางธุรกิจ ทางสังคม หรือใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างกระตุ้นให้เติบโตทางเศรษฐกิจอีกทางหนึ่ง โดยเม็ดเงินที่จัดเก็บมาจากการบริโภค การขายสินค้า การบริการ การลงทุน การใช้ทรัพย์สิน ฯลฯ เหล่านี้เกิดการจัดการทางธุรกิจทั้งสิ้น หากมองอีกมุมหนึ่ง ภาษีอากรถือเป็นต้นทุนทางธุรกิจในทุก ๆ รายการค้า ทุก ๆ แผนงาน ทุก ๆ จำนวนเงินที่เพิ่มขึ้นของรายได้ ทุก ๆ รายการจ่ายทางธุรกิจที่เกิดขึ้น จะมีภาษีอากรเป็นส่วนหนึ่งหรืออาจเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้ต้นทุนเพิ่ม ถ้าไรลดลง หรืออาจจะทางกลับกัน ทำให้ต้นทุนลดลง มีการเพิ่มขึ้นของกำไร เป็นส่วนประกอบสำคัญเสมอ ดังนั้นการจัดการของธุรกิจเพื่อประโยชน์และความมั่งคั่งสูงสุด ธุรกิจเองจึงมีความจำเป็นจะต้องมีการจัดการการวางแผน การบริหารที่เกี่ยวกับภาษีอากร ตั้งแต่ก่อนเริ่มต้นธุรกิจ หรือตั้งแต่เริ่มต้นแผนงานในกลุ่มธุรกิจที่มีระบบ มีการจัดการครบด้านจะมีส่วนงานด้านภาษีอากร เป็นส่วนงานหนึ่งเพื่อประโยชน์ในการวางแผนภาษีหรือการจัดการเพื่อรองรับและลดผลกระทบ รวมถึงการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร ซึ่งจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงฐานะทางการเงินของธุรกิจ และรวมถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในการปฏิบัติตามภาษีอากรที่ไม่ถูกต้อง หรือ การที่ไม่ได้ใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร ก็จะส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงฐานะทางการเงินในอนาคตได้เช่นกัน

“การบัญชี (การเงิน) กับภาษีอากร” ถือเป็นเพื่อนเป็นคู่หูที่ร่วมทางไปด้วยกันตลอดทางไม่เคยจากกัน แต่ก็อาจจะไม่เคยเดินทาบบนเส้นทางเดียวกันเสมอไป และนับวันแนวคิด ทฤษฎี แนวการปฏิบัติต่าง ๆ ระหว่างเพื่อนก็จะมีแตกต่างมากขึ้นจากเดิมเรื่อย ๆ จากเพื่อนที่เคยรู้จักกัน เคยเห็นต่างกันเพียงเล็กน้อย อาจมีมุมมองที่แตกต่างกันมาขึ้นเรื่อย ๆ แต่ด้วยเส้นทางชะตาชีวิตถูกกำหนดให้ต้องมาใช้ชีวิตร่วมทางกันตลอดทาง ระหว่างเพื่อนบัญชีกับเพื่อนภาษีอากร จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความเข้าใจ และรู้ซึ่งทำความรู้จักกันตลอดเวลาตลอดระยะการเดินทางตลอดไป

จากปัจจุบันถึงอนาคต ด้วยนวัตกรรม และเทคโนโลยีต่าง ๆ ทำให้โลกธุรกิจแคบลง ธุรกิจเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา อาจไม่มีวันหยุดพัก อาจไม่มีวันสุดสัปดาห์ อาจไม่มีเวลาทำการ โอกาสการเกิดขึ้นของแนวคิดทางธุรกิจใหม่ ๆ ที่หลากหลายแตกต่างจากเดิมหรือทดแทนของเดิม สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและอาจเกิดขึ้นได้ด้วยมากมายวิธีการ ด้วยการแข่งขันที่สูง มีความสลับซับซ้อนทางธุรกรรม ปริมาณข้อมูลที่มาจากทุก ๆ ด้าน เพื่อนำมาตัดสินใจมีมากมายขึ้น ทั้งนี้เพื่อเพิ่มโอกาสและลดความเสี่ยง

จากสิ่งที่กล่าวทั้งหมดทำให้เกิดแนวคิดใหม่ ทฤษฎีใหม่ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติใหม่ ๆ ที่มีความแตกต่างจากเดิมทั้งในทางทฤษฎีและในแนวทางปฏิบัติ ส่งผลให้เกิดปรับปรุงพัฒนา มาตรฐานแนวปฏิบัติทางบัญชีมากมายหลากหลายเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ สำหรับผู้ประกอบการ นักธุรกิจ จึงมีจำเป็นอย่างยิ่งในความต้องการบุคคลากรที่เป็นนักบัญชีที่มีความเชี่ยวชาญทางบัญชีเพื่อตอบโจทย์ผลงานรายงานทางการเงินที่ครบถ้วน และอีกด้านหนึ่งในด้านรองรับความแตกต่างด้านบัญชีภาษีอากรที่มีมากขึ้น มีความจำเป็นเช่นเดียวกันที่ต้องการบุคคลากรซึ่งเป็นนักบัญชีเช่นกัน ที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษีอากร โดยเฉพาะ ซึ่งมีความสำคัญต่อองค์กรธุรกิจ เพื่อลดความเสี่ยง เพิ่มโอกาส ลดต้นทุน เพิ่มกำไร ร่วมวางแผนงาน การจัดการทางธุรกิจควบคู่ไป ขอเรียกบุคคลากรด้านนี้ว่า **“นักบัญชีภาษีอากร”**

“นักบัญชีภาษีอากร” วิชาชีพด้านนี้ไม่ใช่เรื่องใหม่ ได้บัญญัติไว้ในกฎหมายภายใต้พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ตั้งแต่เริ่มประกาศใช้ ตามนิยามความหมายว่า **“วิชาชีพบัญชี หมายความว่า วิชาชีพในด้านการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี และบริการเกี่ยวกับการบัญชีด้านอื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง”** ซึ่งได้กำหนด 1 ใน 6 ด้านวิชาชีพบัญชี เป็น **“วิชาชีพด้านการบัญชีภาษีอากร”** จึงขอหยิบยกขึ้นมาเสนอ ซึ่งน่าจะเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ทางธุรกิจในโลกปัจจุบันสู่อนาคต ที่มีพัฒนาการแบบไม่รู้จัก

“การบัญชีภาษีอากร” อาจไม่เคยกำหนดนิยามไว้อย่างเป็นทางการโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไว้เป็นการเฉพาะ คงมีเพียงผู้เขียน ผู้แต่งตำรา ผู้ทรงคุณวุฒิบางท่าน ซึ่งได้ประมวลความเห็น ความเข้าใจ ในแต่ละบริบทของแต่ละท่านได้ให้คำนิยามไว้บ้างบางส่วน แต่ในที่นี้ขอนำเสนอคำนิยามจากคณะทำงานโครงการพัฒนานักบัญชีภาษีอากร คณะทำงานอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการบัญชีภาษีอากร สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในนิยามคำว่า **“การบัญชีภาษีอากร”** คือ **“การเก็บรวบรวม วิเคราะห์ บันทึก จำแนก และสรุป ข้อมูลอันเกี่ยวกับเหตุการณ์ในปัจจุบันและอนาคตที่มีผลกระทบทางภาษีอากร โดยเสนอเป็นรายงาน รวมถึงการให้คำปรึกษา วางแผนและแนะนำ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติทางด้านภาษีอากรให้ถูกต้อง”**

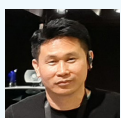
และนิยามคำว่า **“นักบัญชีภาษีอากร”** คือ **“ผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีภาษีอากร”**

ขอท่านที่สนใจ มีความเกี่ยวข้อง อาจจะเกี่ยวข้อง หรือคิดว่าเกี่ยวข้อง โปรดติดตาม และรอพบกับ **“นักบัญชีสายพันธุ์ใหม่”** ซึ่งอาจจะมาจากคนในองค์กรของท่านเองหรืออาจจะเป็นคนที่ไม่ใช่ตัวท่าน ที่จะมาในภาพลักษณ์ใหม่ ในภาพของ **“นักบัญชีภาษีอากร”**

สำหรับบทความเกี่ยวเนื่องกับการบัญชีภาษีอากร ในช่วงเวลาถัดไปจากนี้ คาดว่าท่านผู้อ่าน (และท่านผู้ชม) อาจได้พบกับเนื้อหา เรื่องราวเหล่านี้ได้บ่อยมากขึ้น ขอให้ท่านได้ติดตาม ได้ศึกษาไปพร้อมกัน ต่อไปเรื่อย ๆ โดยจะมีผู้ที่ศึกษา ผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ มาร่วมกันถ่ายทอดความคิด ความเห็น ข้อเสนอแนะ และความรู้ในแง่มุมต่าง ๆ โดยผมขออนุญาตเรียกว่า **“นักบัญชีภาษีอากร เดอะซีรีส์”** และสำหรับในภาคต่อ ตอนต่อไป หรือย้อนหลัง โดยติดตามผ่านทางช่องทางการนำเสนอของสภาวิชาชีพบัญชี

สำหรับในบทความตอนต่อไป โปรดรอและติดตาม

**“การบัญชีภาษีอากร... ใช่คือ... หรือแค่... (เพียง)
ความแตกต่างทางบัญชีกับภาษีอากร”**

โดย..นายสุริยะ ธีรวัฒนสาร

กรรมการ ในคณะกรรมการวิชาชีพบัญชี
ด้านการบัญชีภาษีอากร